

30.9.2011

Arbetshälsan kan inte läggas ut

Partiellt arbetsföra personers fortsättning i arbete lyckas bäst på sådana arbetsplatser där arbetshälsan har upptagits som planmässig egen verksamhet inom organisationen. Arbetshälsoverksamheten och stödandet av fortsatt arbete har då uppställts som organisationens mål och för att genomföra målen har man byggt upp verksamhetsmodeller och strukturer som stöder dem. Viktiga mål är bl.a. tidigt ingripande i problem, arbetstidernas flexibilitet samt granskning och omformning av arbetsuppgifterna med tanke på individens ork. I bästa fall bildar de en praxis som stöder fortsatt arbete i organisationen en strategisk helhet, där mål, verksamhetsmodeller och uppbyggnaden av dem samt bedömningen kopplas ihop.

Resultaten framgår av Kevas undersökning om strategier och verksamhetsmodeller där man undersökte stödande av partiellt arbetsföra anställdas fortsatta arbete i fem olika kommunorganisationer.

- Stödandet av partiellt arbetsföra personers fortsatta arbete är nyttigt för en organisation, då de anställdas kompetens kan utnyttjas på arbetsplatsen så länge som möjligt och man samtidigt kan undvika dyra avgifter som förorsakas av invalidpensioner. En partiellt arbetsföra person kan stödas till exempel genom att underlätta eller omforma arbetsuppgifterna, konstaterar forskare Maija Träskelin.

Verksamhetsmodellerna ska byggas upp per organisation och engagerande

Övergången från mål till praktiska åtgärder är ofta det mest besvärliga skedet i organisationen. Enligt undersökningen fungerar omsorgsfullt planerade och förankrade verksamhetsmodeller bäst också i praktiken.

Samarbetet när det gäller skapandet av verksamhetsmodeller var enligt forskningsresultaten centralt i nästan alla organisationers verksamhet. När modellerna har byggts upp per organisation och engagerande lyckas också förankrandet av dem och bindningen till dem bättre.

- Arbetshälsoverksamheten är alltid på arbetsgivarens ansvar, och den borde inte läggas ut till andra aktörer såsom till företagshälsovården, poängterar Träskelin.

Mål och verksamhetssätt ska underhållas långsiktigt

Efter planeringsskedet är det viktigt att man informerar hela personalen om mål och verksamhetsmodeller. I alla organisationer som var med i

30.9.2011

undersökningen hade man ordnat information och utbildning i anslutning till modellerna, men de hade i de flesta fallen varit förlagda till begynnelseskedet. Verksamhetssätt och mål ska hållas framme också senare så att verksamheten är hållbar även på sikt.

- För att modellerna ska göras kända för hela personalen förutsätts att de behandlas regelbundet också på enhetsnivå. I fall informationen lämnas endast till exempel på intranet, när den inte tillräckligt alla anställda, säger Maija Träskelin.

Verksamheten ska följas upp och bedömas regelbundet

Centralt när det gäller framgångsrikt genomförande av strategier är uppföljning och bedömning av verksamheten. För bedömningen av hur fungerande verksamhetsmodellerna är behövs tydliga mätare, såsom antalet situationer då saker förts på tal och processernas framskridande enligt verksamhetsmodellen.

- I de organisationer som jag undersökte hade bedömningarna dock långt fokuserat på faktorer som allmänt beskriver arbetshälsan, såsom sjukfrånvaron och utvecklingen av förtidspensionsutgiftsbaserade avgifter. Dessa är viktiga nyckeltal, men ger nödvändigtvis ännu inte tillräckligt djup information om modellernas funktionsduglighet, konstaterar Träskelin.

Bakgrund för undersökningen

Undersökningsmaterialet bestod av fem kommunorganisationers personalstrategier, arbetshälsoplaner och -program, av en enkät som insamlats av personaldirektörerna samt telefonintervjuer med dem och statistiska nyckeltal.

Undersökningen utgör en del av ett mer omfattande forskningsprojekt som gäller partiellt arbetsföra anställdas fortsatta arbete inom kommunsektorn, där man bland annat har undersökt utnyttjandet av delinvalidpensioner.

Publikationen Strategiat ja toimintamallit: osatyökykyisten työssä jatkamisen tukeminen viidessä organisaatiossa kan läsas på Kevas webbplats.

Ytterligare information lämnar

Forskare Maija Träskelin, tfn 050 411 8925

Forsknings- och utvecklingsdirektör Pauli Forma, tfn 040 525 4530